

Силабус курсу «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»

Освітньо-професійна програма:

«Готельно-ресторанна справа»

Кількість кредитів: 4

Рік підготовки: 1-й, 1 семестр

Компонент освітньої програми:

обов'язкова

Мова викладання: українська

Керівник курсу

канд. істор. наук, доцент **Пеняк Павло Степанович**

Контактна інформація pavlo.penyak@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» є однією з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Готельно-ресторанна справа» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і займає чільне місце в циклі дисциплін професійної підготовки.

Основна мета вивчення навчальної дисципліни - це формування знань та вмінь здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про туристсько-рекреаційний комплекс Карпатського регіону (далі КР), аналіз та оцінка його туристичних районів, сучасну ринкову самоорганізацію регіонального міжгалузевого туристичного комплексу у широкому контексті суспільного розвитку КР, підготовка висококваліфікованих фахівців, які здатні вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру, розробки бізнес-проектів суб'єктів сфери туризму й гостинності з врахуванням регіонального аспекту та територіального розміщення туристично-рекреаційних ресурсів.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни: засвоєння теоретико-методологічних основ аналізу та оцінки туристично-рекреаційного потенціалу території, визначення його ролі й місця в системі державної регіональної політики; виявлення основних проблем та перспектив функціонування туристично-рекреаційної галузі України у відповідності до світових стандартів та необхідності інтеграції держави в глобальну індустрію туризму; формування

практичних навичок щодо використання методів оцінки туристично-рекреаційного потенціалу територій, критичне осмислення здобутих знань, засвоєння окремих проблем у сфері його функціонування та використання; вивчення характерних рис та особливостей організації туристично-рекреаційного потенціалу КР; засвоєння знань стосовно перспективних напрямків функціонування туристично-рекреаційного потенціалу КР.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступають окремі складові туристично-рекреаційного потенціалу КР: природні рекреаційні ресурси (клімат, бальнеологічні ресурси, водні, біотичні, рельєф як рекреаційний ресурс), історико-культурні ресурси (археологічні, історичні, архітектурні пам'ятки та пам'ятні місця, що пов'язані з життям й діяльністю відомих людей), туристична інфраструктура.

Навчальний контент

Модуль 1.

Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіонального туристичного комплексу

Рекреація і туризм: еволюція суспільно-географічних підходів до їх вивчення. Історія вивчення в Україні проблем туристичного потенціалу. Чинники, які впливають на розвиток на певній території тих чи інших форм рекреації й видів туризму (інформаційні, географічні, екологічні, соціально-економічні, інфраструктурно-технологічні, історико-культурні, суспільно-політичні, демографічні). Поняття туристичного комплексу регіону. Міжгалузевий туристичний комплекс. Методологічні основи суспільно-географічного аналізу туристичного комплексу регіону. Регіональний ресурсний підхід.

Тема 2. Передумови формування туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону (далі КР)

Виділення меж туристичного комплексу Карпатського регіону в науковій літературі. Основні підходи до виділення його меж. Історико-географічні особливості туристичного комплексу Карпатського регіону. Роль туристичного комплексу у структурі народного господарства регіону.

Тема 3. Туристично-рекреаційні ресурси Карпатського регіону

Природні рекреаційні ресурси. Рельєф. Українські Карпати та їх орографічні зони. Клімат і кліматичні зони Українських Карпат. Бальнеологічні ресурси. Водні рекреаційні ресурси. Біота. Лісовий фонд. Об'єкти природно-заповідного фонду. Історико-культурні ресурси (археологічні, історичні, архітектурні пам'ятки, місця, пов'язані з життям та діяльністю відомих людей). Етнографічні особливості розселення корінного населення регіону.

Тема 4. Функціональна структура туристичного комплексу Карпатського регіону

Туристичний комплекс Карпатського регіону на ринку туристичних послуг України. Структура виїзних туристичних потоків Карпатського регіону. туризму.

Тема 5. Туристично-рекреаційні підприємства Карпатського регіону

Туристичні фірми КР та їх характеристика. Готельне господарство КР. Параметри обслуговування туристів підприємствами готельної індустрії. Проблеми й перспективи розвитку готельного господарства КР.

Модуль 2.

Тема 6. Курортно-рекреаційна галузь туристичного комплексу КР

Оздоровчі й відпочинкові рекреаційні заклади. Форми власності рекреаційних закладів. Лікувально-оздоровчий туризм. Львівська область як лідер у сфері лікувально-оздоровчого туризму. Сільський зелений туризм. Дитячо-юнацька рекреація в КР.

Тема 7. Прикордонна та комунікаційна інфраструктура КР

Інфраструктура прикордонних пунктів пропуску. Залізничні переходи в межах КР. Автопереходи та їх характеристика. Повітряний вид комунікації.

Тема 8. Ресторанне господарство Карпатського регіону

Мережа закладів громадського харчування та їх характеристика. Трансформація системи громадського харчування. Корпоратизація. Розподіл підприємств громадського харчування за кількістю працівників. Мережа закладів торгівлі.

Тема 9. Культурно-дозвільна інфраструктура Карпатського регіону

Мережа культурних закладів Карпатського регіону та її особливості. Музеї КР та економічні показники їх діяльності. Театральне мистецтво КР. Замки та оборонні споруди КР та їх використання у туристичній сфері.

Тема 10. Територіальна структура туристичного комплексу Карпатського регіону

Таксономічна класифікація туристично-рекреаційних утворень. Районування туристичного комплексу КР. Передкарпатсько-Сколівсько-Бескидський туристично-рекреаційний район. Гуцульсько-Карпатський туристично-рекреаційний район. Групи районів середнього та перспективного туристично-рекреаційного освоєння.

Тема 11. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону

Основні напрямки вдосконалення структури державного та регіонального управління туризмом. Програми розвитку туристичної сфери окремих областей КР. Формування засад оптимальної регіональної туристичної політики в КР.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК1	Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, національного розвитку.
ЗК4	Здатність до аналізу, оцінки та синтезу нових ідей.
ЗК5	Здатність до пошуку альтернативних рішень у науково-дослідницькій та професійній діяльності.
ЗК8	Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації та вміння її застосувати у фаховій та науково-педагогічній діяльності.
ФК1	Знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі професійної діяльності, в тому числі в екстремальних умовах.
ФК2	Здатність формувати філософію, методологію, логіку, принципи об'єктивності наукового пошуку в готельній та ресторанній справі.
ФК4	Розуміння завдань національної політики та стратегії регіонального розвитку індустрії гостинності.
ФК11	Здатність застосовувати різні методи та технології для прийняття науково обгрунтованих управлінських рішень регіонального характеру, вміння ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації інфраструктури сфери гостинності.
ПРН1	Уміння визначати привабливість природних, історико-культурних ресурсів території, оцінювати їх кількісні й якісні характеристики і параметри, визначати туристичний

	потенціал та використовувати експертні дані в практичній роботі щодо формування конкуренто здатного туристичного продукту і підвищення якості туристичного обслуговування споживачів.
ПРН2	Уміння аналізувати туристичні можливості туристсько-рекреаційного потенціалу КР щодо надання різних видів туристично-рекреаційних послуг; визначати обсяг прибутків та їх розподіл; впроваджувати новітні методики ситуаційного аналізу макро- і мікросередовища, враховуючи обсяги надання послуг та чинники впливу на економічний стан.
ПРН3	Знання місця і розуміння ролі туристично-рекреаційного розвитку території, особливостей туристично-рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях, видів еколого збалансованого розвитку туристично-рекреаційного потенціалу, потенціалу використання екологічно чистих енергозберігаючих технологій в туристично-рекреаційних закладах.
ПРН4	Уміння провести комплексний туристично-рекреаційний аналіз потенціалу КР з метою розробки привабливого туристичного продукту в різних видах туризму.
ПРН5	Уміння оцінити та генерувати кон'юктуру ринку надання туристично-рекреаційних послуг, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.
ПРН8	Уміння дати аналітичну оцінку особливостей використання туристично-рекреаційних ресурсів КР.
ПРН9	Здатність розробляти локальні, регіональні, територіальні, інфраструктурні програми підтримки розвитку галузі, стратегії надання послуг у сфері туризму та готельно-ресторанної справи.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про туризм» від 18.11. 2003 р. № 1282. *Урядовий кур'єр*. 2003. 25.12. (№244). С. 15 – 19.
2. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України. Київ:Альтерпрес, 2011. 462 с.
- 3.Бурдуланюк В.Б. Пам'ятки культури Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 56 с.
- 4.Жук П.В., Кравців В.С. Рекреаційний потенціал Українських Карпат і перспективи його використання. *Українські Карпати: проблеми і перспективи*. Львів, 1993. С. 28 -45.
- 5.Іванов О. Замки і палаци Західної України: історія, культура туризм (історико-архітектурні пам'ятки замкового мистецтва). Київ: Наш світ, 2004. 245 с.
- 6.Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму. Чернівці: Прут, 1995. 120 с.
- 7.Євдокименко В.К., Садова У.Я., Шевчук Л.Т. Соціальна структура Карпатського регіону: пошук перспектив розвитку. Чернівці: Прут, 1995. 12 с.
- 8.Калитюк В.А. Рекреаційно-туристичний комплекс в умовах ринку. Львів: ІРД НАН України, 1999. 162 с.
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелені Карпати, 2003. 312 с.
- 10.Кравців В.С. Рекреаційне освоєння Карпат в контексті регіональних і державних інтересів. *Проблеми соціально-економічної географії західного регіону України*. Київ, 1993. С. 12 – 54.
11. Кравців В.С., Євдокименко В.К., Габрель М.М., Копач М.В. Рекреаційна політика у Карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації. Чернівці: Прут, 1995. 72 с.
- 12.Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.
- 13.Мацола В.І. Рекреаційні ресурси Закарпатської області та їх економічна оцінка. Ужгород: УЖДУ, 1996. 62 с.
- 14.Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів: НАН України. Інститут регіональних досліджень, 1997. 156 с.
- 15.Мацюк О.Я. Замки фортеці Західної України. Історичні мандрівки. Львів: Центр Європи, 2005. 192 с.
- 16.Машіка Г.В. Географія господарського потенціалу Карпатського регіону. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2017. 324 с.
- 17.Мельник А.В. Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження. Львів, 1999. 286 с.
18. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство. За ред. Ф.Заставного. Навч. посібн. Київ: Знання, 2006. 575 с.

19. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття. Ужгород: ТОВ «Спектраль», 2002. 296 с.
20. Природа Українських Карпат . За ред. К.І. Геренчука. Львів: Вид-во Львівського університету, 1968. 267 с.
21. Рожко І.М. Рекреаційна оцінка природно-територіальних комплексів для потреб туризму (на прикладі Українських Карпат). Автореф. дисерт. канд географ. наук. Львів, 2000.
22. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Туристичний комплекс Карпатського регіону України. Чернівці: Книги, 2008. 440 с.
23. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. 744 с.

Допоміжна література

1. Бордун О.Ю. Проблеми розвитку транскордонних коридорів західноукраїнського прикордоння. *Вісник ЛНУ. Серія географічна*. 1999. Вип. 24. С. 101 – 109.
2. Борщевський П., Дминенко Л., Лендел М. Регіональні проблеми розвитку туризму в Україні. *Економіка України*. 1997. № 3. С. 9 – 11.
3. Буравченков А.А. Культура і туризм: взаємодія і збагачення. Київ, 1999.
4. Вачевський М.В., Скотний В.Г. Маркетинг у сферах послуг. Київ, 2004.
5. Вачевський М.В., Свінцов О.М. Розвиток рекреаційної сфери в Карпатському регіоні. *Український бальнеологічний журнал*. 2002. № 1. С. 99 – 104.
6. Гаврилишин І.П. Туризм України: проблеми і перспективи. Київ, 1994.
7. Дудкіна О.П. Рекреаційне підприємництво на теренах Галичини: пошуки перспективних форм організації. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія Географія*. 1998. № 2. С. 56 – 68.
8. Зінько Ю.В. Організаційно-господарські аспекти розвитку сільського туризму в Карпатському регіоні. *Аграрний екологічний туризм в країнах Центральної та Східної Європи*. Стрий, 2004. С. 45 – 48.
9. Качур І., Кул Ю., Ньорба В., Пеняк П. Перечинщина - край закарпатських Бескидів. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2004. 79 с.
10. Кузан В., Ньорба В., Пеняк П. Іршавщина. Край зачарованої долини. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2006. 72 с.
11. Лозинський Р.М. Пріоритетні напрямки розвитку транскордонної співпраці в сфері туризму. *Проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці*. Львів, 2001. Т. 2. С. 71 – 93.
12. Луцишин Н.П., Луцишин П.В. Економіка і організація міжнародного туризму. Луцьк, 2003.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ, 2002.

14.Ньорба В., Пеняк П., Пеняк С. Ужгородський район. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2001. 72 с.

15.Прейгер Д., Малярчук І. Розвиток іноземного туризму в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів. *Економіка України*. 2001. № 6. С. 12 – 23.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Карпатський туристичний район. URL: <https://tourlib.net>.
2. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України. URL: <http://www.tourism.gov.ua>.
3. Рекреаційна система Карпатського регіону. URL: <https://tourlib.net>
4. Карпатський туристичний район - туристична бібліотека. URL: <https://infotour.in.ua>
5. Рекреаційний потенціал Прикарпаття. URL: <https://lib.pnu.edu>.
6. Туризм і рекреація – Закарпаття. URL: <https://zakarpat-rada.gov.ua>
7. Карпатський рекреаційно-туристичний район. URL:<https://ppt-online.org>
8. Рекреаційні туристичні ресурси Прикарпаття. URL:<https://lib.if.ua>

Політика оцінювання

Протягом семестру здобувач вивчає один модуль з дисципліни, який включає два змістових модулі. Після виконання кожного змістового модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді контрольної роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Здобувачі, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються. Якщо з об'єктивних причин здобувач не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів здійснюються за 100-бальною системою за кожний змістовий модуль. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» складається із середнього арифметичного балу за модулі.

Здобувач, який в результаті поточного оцінювання за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати екзамен з дисципліни. В такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість вноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що здобувач (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль, він (вона) має складати екзамен.

Здобувач, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів, зобов'язаний скласти екзамен з дисципліни. У разі, якщо відповіді здобувача під час екзамену оцінені менше ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		Реферат	Презентація	50	100
6	6	6	6	6		10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	T11	Реферат	Презентація	50	100
5	5	5	5	5	5	10	10		

T7, T8 ... – теми

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в тому числі із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходиться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle.